METSÄTALOUS

Siinä missä ennen riitti, että olimme metsissä hyviä, nyt tarvitaan paljon laajempaa asiantuntemusta. **TOIMITUSJOHTAJA ARI MONONEN, IIVARI MONONEN OY**

Tammi-huhtikuussa ennätysmäärä maastopaloja

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston (avi) mukaan huhtikuun loppuun mennessä maastopaloja sattui ennätysmäärä, yli tuhat kappaletta.

Touko- ja kesäkuun sateet kuitenkin laskivat palojen kokonaismäärää ennätysvauhdista normaalitasolle.

Kesäkuun loppuun mennessä maastopaloja syttyi noin 1 800.

Yhteensä maastoa on tänä vuonna palanut yli 1 200 hehtaaria, josta metsämaan osuus on noin 28 prosenttia.

Maastopalojen tähystyslennot aloitettiin tänä vuonna jo viikolla 17 Kaakkois-Suomessa. Kesäkuun loppuun mennessä tähystyskoneet olivat ilmassa 300 tuntia.

Viime vuonna samaan aikaan oli lennetty jo 1 050 tuntia.

Tähystyskoneista on tehty tänä keväänä vain viisi maastopalon ensihavaintoa.

Ihminen aiheutti suurimman osan kevään maastopaloista.

600 000 euroa tähystystoimintaan

Pohjois-Suomen avilla on ohjausvastuu koko maan metsäpalojen lentotähystystoiminnasta.

Tällä hetkellä sille myönnetystä määrärahasta on käytetty vasta 80 000 euroa.

Tähystyslentoja lennetään Ilmatieteenlaitoksen antaman maakunta- tai kuntakohtaisen metsäpaloindeksin perusteella.

Ihminen yleisin palon aiheuttaja

Ihminen aiheutti noin 80 prosenttia tämän kevään paloista.

Palojen syitä olivat muun muassa kulotus, roskienpoltto ja nuotionpito.

Kaikista maastopaloista vain 3,5 prosenttia on ollut salaman aiheuttamia.

ANNI-SOFIA HOPPI

Metsävienti kasvoi alkuvuonna

Metsäteollisuustuotteiden vienti kasvoi tammi-huhtikuussa kuusi prosenttia viime vuoden vastaavaan jaksoon verrattuna. Metsäteollisuuden vienti jäi kuitenkin 10 prosenttia jälkeen edeltävän kymmenen vuoden keskiarvosta, kertoo Metsäntutkimuslaitos (Metla).

Sahatavaran alkuvuoden vientimäärät ovat kasvaneet viime vuodesta 11 prosenttia. Vanerin vientimäärä kasvoi 12, massan seitsemän ja kartongin viisi prosenttia.

Aikakauslehti- ja hienopaperin vienti pysyi viime vuoden lukemissa.

Mänty- ja kuusisahatavaran hinta oli huhtikuussa noin 200 euroa kuutiometriltä.

Aikakauslehti- ja hienopaperin hinnat olivat huhtikuussa hienoisessa laskussa verrattuna edelliseen kuukauteen. Päällystämättömästä aikakauslehtipaperista maksettiin 523 euroa tonnilta ja päällystetystä 615 euroa tonnilta. Päällystämättömän hienopaperin hinta oli 628 euroa ja päällystetyn 675 euroa tonnilta.

MT

Metsähallitus päivitti ohjeitaan

Metsähallitus on päivittänyt metsänhoito-ohjeensa. Päivityksen taustalla ovat muutokset metsäalan yleisessä ohjeistuksessa, kuten metsälaissa ja Tapion hyvän metsänhoidon suosituksissa.

Metsähallitus tavoittelee monikäyttömetsillään yhteiskunnan hyvinvointia ja hyvälaatuista teollisuuden raaka-ainetta.

Tavoitteet perustuvat kustannustehokkuuteen ja kaikkien käyttäjäryhmien huomioimiseen. Ne vaativat hyvää metsänhoitoa ja jatkuvuuden säilyttämistä metsiä uudistamalla.

Metsähallitus ajoittaa uudistamisen Tapion mukaisilla läpimittarajoilla. Jos puut ovat huonolaatuisia, hakkuu voidaan tehdä aikaisemmin.

Harvennushakkuiden ohessa Metsähallitus voi tuottaa uusiutuvaa energiaa. Myöhemmät harvennukset voidaan lisäksi tehdä yläharvennuksina.

Puiden arvokasvua lisätään tarpeen mukaan lannoituksilla.

Metsähallitus on käyttänyt erirakenteisuuteen perustuvaa kasvatusmallia erityiskohteilla jo ennen sen sallimista metsälaissa. Siitä saadut kokemukset toimivat osana ohjeita jatkossa myös muilla kohteilla.

Vähätuottoiset kohteet Metsähallitus uudistaa luontaisesti. Ne voidaan myös jättää uudistamatta ja ennallistaa.

Ympäristöasioiden suhteen Metsähallitus noudattaa omaa ympäristöopastaan. Luontokohteet jäävät metsätalouden ulkopuolelle.

TIINA HEIKKINEN

JARNO ARTIKA

Myyntijohtaja Joni Nousiainen (vas.) ja toimitusjohtaja Ari Mononen aidantolppalavojen keskellä Joensuun syväsataman tuntumassa sijaitsevan kyllästämön pihalla. Kestopuun liikevaihto yhtiössä on seitsemän miljoonaa euroa.

Pylväsvalmistajan toive: Päätehakkuita pitäisi myöhentää

Yli 60-vuotias Iivari Mononen -yhtiö luottaa puupylvään tulevaisuuteen, kunhan metsistä saadaan entistä järeämpiä puita.

SUKUYHTIÖ

Iivari Mononen Oy

Ilomantsilainen Iivari Mononen perusti ensin puutavarayhtiön 1945 ja aloitti sähköpylväiden viennin Englantiin 1952.
Pääkonttori sijaitsee Joensuussa.
Liikevaihto on tänä vuonna 42 miljoonaa euroa.
Konsernilla kolme toimintalinjaa: Pylvästuotanto (75 prosenttia liikevaihdosta), Kestopuu (Prima Timber -tytäryhtiö, 17 prosenttia) sekä teolliset palvelut, kuten sähkölinjojen suunnittelu ja raivaus.
Toimitusjohtaja Ari Mononen on kolmannen polven Mononen yhtiön johdossa. Kaikki omistajat ovat edelleen Monosia.
Vuonna 1991 Monoset ostivat osuuden Enso-Gutzeitin omistamasta Höljäkän kyllästämöstä Nurmeksessa, myöhemmin koko laitoksen.
Vuonna 2002 yrityskauppojen myötä alkoi saha- ja höylätavaran kyllästys, pari vuotta myöhemmin kapasiteetti kaksinkertaistui, kun Finnforest Oyj:n pylväsliiketoiminta ostettiin Vilppulan Kolhosta.
Pylväs-Jaakko Oy fuusioitiin Iivari Monoseen vuonna 2008.
Vuoden 2011 alussa ScanPole As siirtyi osaksi Iivari Mononen -konsernia. Yhtiö jatkaa toimintaansa Norjassa Iivari Mononen Oy:n tytäryhtiönä.
Kesäkuun lopussa 30 henkilöä työllistävä Exsane Oy:n Porvoosta siirtyi Monosen omistukseen.
Myyntiyhtiö sijaitsee Englannissa, joka onkin viennin pääkohdemaa Pohjoismaiden ja Keski-Euroopan maiden rinnalla.
Pylväistä 75 prosenttia menee vientiin 15 maahan.
Kestopuusta kotimaassa käytetään 90 prosenttia.
Työntekijöitä on noin sata.

JOENSUU (MT)
Metsänkäyttösuosituksia pitäisi toimitusjohtaja **Ari Monosen** mielestä tarkentaa sen verran, että päätehakkuisiin ryhdyttäisiin 20 vuotta nykysuosituksia myöhemmin.

”Direktiivit ovat tiukentuneet niin, että sähkölinjoille tarvitaan erittäin kovaa tuuli- ja jääkuormitusta kestäviä pylväitä. Ennen riitti 20–25 senttiä halkaisijaltaan olevat pylväät, nyt halkaisijan on oltava rinnan korkeudelta 28–34 senttiä”, Suomen ja Euroopan johtaviin pylvästuottajiin kuuluvan Iivari Mononen -yhtiön johtaja perustelee.

Muutoin laadussa suomalainen pylväs ei häviä yhdellekään kilpailijalleen. Kuivilla kankailla kasvaa hyvää mäntyä, kunnes Kainuun korkeudella alkaa puiden pituuskasvu jäädä liian lyhyeksi.

”Kaksi kolmasosaa pylväistämme tulee Suomesta, loput Ruotsista ja Norjasta. Meillä on vakituisia metsänmyyjiä emmekä puutavaran ostajina edusta kovin suurta toimijaa. Pylväslisää maksetaan tapauskohtaisesti, siitä ei mitään taulukkoa ole olemassa”, Ari Mononen kertoo.

Iivari Monosen yhtiölle ostetaan vuosittain 70 000–100 000 kuutiometriä puuta, ja perusvirta kertyy yksityismetsistä.

Sähkölinjatietoutta lisää

”Siinä missä ennen riitti, että olimme metsissä hyviä, nyt tarvitaan paljon laajempaa asiantuntemusta. Siinä maailma on muuttunut”, Ari Mononen perustelee kesäkuista yrityskauppaa.

Porvoolaisen **Eero Kurkon** Exsane-yhtiö hankittiin Monosen yhtiöperheen osaksi vahvistamaan asiantuntemusta sähkölinjojen kokonaissuunnittelusta, raivaustyöstä ja muusta teknisestä osaamisesta.

”Haluamme olla johtava asiantuntijaorganisaatio. Sukupolvenvaihdosta tapahtuu metsien omistajuudessa, joten neuvontapalveluita tarvitaan silläkin puolella. Myös toimijaverkosto sähkölinjojen tuotannossa on monipuolistunut”, Mononen selvittää.

Ennen vanhaan sähköyhtiö osti pylväät ja rakensi verkoston, nyt sähköntuotannossa ovat eri yhtiöt kuin linjojen rakentamisessa ja kunnostamisessa.

Uusimistarvetta riittää

Maakaapeloinnin yleistyminen ei Ari Monosta huolestuta.

”Viiden vuoden ennusteet näyttävät, että sähköverkkojen rakentamisen tarve vain kasvaa Suomessakin. Linjat on vedetty pääosin sotien jälkeen, joten niitä pitää uusia. Suomen maasto-olosuhteet ja harva asutus suosivat ilmajohtoverkostoa.”

Puupylvään kilpailijat rauta-, betoni ja komposiittipylväät ovat toistaiseksi kalliimpia ja huonommin maasto-olosuhteisiin soveltuvia kuin kupari- ja kreosoottikyllästetty puupylväs.

Kreosoottikyllästys tarkoittaa puun käsittelyä kivihiilitervan tisleellä, jotta se kestää kovia ilmasto-olosuhteita lahoamatta.

”Puu on kevyt, ei vaurioidu helposti ja sitä voi työstää paikan päällä kätevästi”, Mononen luettelee puupylvään etuja.

Euroopan unionissa pohditaan jatkuvasti, voidaanko kreosoottia hyväksyä sen ympäristömyrkyllisyyden takia. Kemikaalille on myönnetty käyttölupa tämän vuosikymmenen loppuun saakka.

”Jatkuvasti maailman isoimmat kemikaalivalmistajat etsivät kreosootille korvaavia kemikaaleja, ja mekin olemme projektiluontoisesti tuotekehittelyssä mukana”, Mononen selittää.

Kreosootin haitallisuudesta on keskusteltu 1970-luvulta saakka. Toimilupia kyllästysaineille on annettu 5–10 vuoden jaksoissa.

”Vaikka emme itse kilpaile ratapölkkymarkkinoilla, sieltä voimme seurata, miltä kreosootin tulevaisuus näyttää. Edelleen Euroopassakin rakennetaan metro- ja rataverkkoja puisten ratapölkkyjen varaan. Amerikassa käytössä ovat vielä voimakkaammat kemikaalit.”

LIISA YLI-KETOLA

Aidantolppia ja terassilautoja tarvitaan tasaisesti

Kesäistä kestokäyttöhyödykettä eli kuparisuolakyllästysprosessin läpikäynyttä kestopuuta valmistetaan Joensuun satamaterminaalin tuntumassa sijaitsevassa Iivari Monosen tytäryhtiön Prima Timberin kyllästämössä.

Kuparikyllästettykin puu on ongelmajäte, joka pitää toimittaa keräyspisteisiin esimerkiksi puutavaraliikkeisiin eikä sitä missään tapauksessa saa omissa uuneissa polttaa.

Kyllästämössä kaksi 18 metriä pitkää sylinteriä täytetään 3,5 tunnin välein puutavaralla. Täysin umpinaisessa prosessissa puu käsitellään ali- ja ylipainetta hyödyntäen.

Parhaillaan isoa erää terassilautaa pakataan matkalle Etelä-Koreaan.

Kyllästetyt aitapaalut puolestaan löytävät tiensä suomalaiselle maaseudulle lehmä- ja hevosaitauksiin.

Terassilaudan kysyntä Suomessa on vakaata. Muotien mukaan heilahtelee yleensä se, tarvitaanko lautaan urat ja halutaanko laudat perinteisen vihreän sijaan muun värisinä, kuten ruskeana.

”Tuotteet myydään Kestopuu-tuotemerkillä, joiden tuottajia Suomessa on toistakymmentä. Me olemme kooltamme keskikaartia”, myyntijohtaja **Joni Nousiainen** sanoo.

Hänellä on kolmen ja puolen vuoden työkokemus Iivari Monosen sukuyhtiössä.

”Täällä toimintakulttuuri on ollut varmasti helpompi omaksua kuin perinteisessä pörssiyhtiössä”, Nousiainen arvelee.

Toimitusjohtaja **Ari Mononen** kiteyttää, että heillä perinteitä kunnioitetaan ja ne myös velvoittavat.

”Olen kymmenvuotiaasta saakka pyörinyt kesäisin ukin apupoikana mittasaksien kanssa ristimittoja lukemassa. Joten kyllä nyt minulle riittää tavoitetta tehdä työt edes kutakuinkin yhtä hyvin kuin he ovat yritystä hoitaneet. Hehän saivat yrityksen menestymään loistavalla työskentelyllään”, 47-vuotias Mononen kiittää.

LIISA YLI-KETOLA

Toimitusjohtaja Ari Mononen ja myyntijohtaja Joni Nousiainen kyllästämössä, jossa on kaksi 18 metriä pitkää sylinteriä. Kestopuun kyllästysprosessi kestää noin neljä tuntia.